

Detailrapport Vraag en antwoord los v/h Raadsplein (ID 1072)

Veld	Waarde
Datum vraag	24-08-2026
Onderwerp	Vervolg vragen economische gevolgen lokale lasten voor horeca en toerisme
Fractie(s)	LEV
Vraag en antwoord	Naar aanleiding van de beantwoording van de vragen van BVNL over de brief van Koninklijke Horeca Nederland Edam-Volendam heeft onze fractie kennisgenomen van berichtgeving over recent marktonderzoek naar de bierverkoop in Nederland. Uit dit onderzoek komt naar voren dat de bierverkoop in Nederlandse grensregio's sinds 2024 met bijna 19% is gedaald, tegenover circa 15% in de rest van Nederland. Daarbij wordt gewezen op verschillen in accijnzen en belastingen met België en Duitsland en het daarmee samenhangende consumentengedrag. Dit is relevant in het licht van de beantwoording door het college. Op de vraag of onderzoek is gedaan naar de economische gevolgen voor horeca, recreatiebedrijven, detailhandel en werkgelegenheid antwoordt het college dat hiervoor geen aanleiding bestaat. Tegelijkertijd stelt het college dat beslissingen van bezoekers om onze gemeente te bezoeken niet worden ingegeven door lokale belastingen en heffingen, maar eerder door de prijs-kwaliteitverhouding van het geboden product. Ook stelt het college dat het door KHN Edam-Volendam geschetste beeld van een neergang gekoppeld aan gemeentelijke financiële maatregelen niet wordt onderbouwd en niet wordt bevestigd. Juist nu elders onderzoek aanwijzingen geeft dat verschillen in belastingen en prijzen wel degelijk invloed kunnen hebben op consumentengedrag en omzet, roept dit bij onze fractie vervolgvragen op. Vraag 1. Op welk concreet onderzoek, welke data of economische analyse baseert het college zijn stelling dat beslissingen van bezoekers om Edam-Volendam te bezoeken niet worden ingegeven door lokale belastingen en heffingen? Antwoord 1: Het college baseert deze stelling niet op een specifiek onderzoek dat uitsluitend is uitgevoerd voor Edam-Volendam. De uitspraak is gebaseerd op een bredere economische en bestuurlijke afweging, waarbij is gekeken naar algemene inzichten over vestigings- en bezoekmotieven van consumenten en toeristen. Daaruit volgt dat de keuze om een gemeente te bezoeken doorgaans in sterke mate

wordt bepaald door het aanbod, de aantrekkelijkheid van de bestemming, de prijs-kwaliteitverhouding, bereikbaarheid en de beleving ter plaatse. Lokale belastingen en heffingen zijn voor bezoekers veelal geen directe factor in de afweging om wel of niet naar een gemeente te komen.

Vraag 2.

Indien aan deze stelling geen specifiek onderzoek naar Edam-Volendam ten grondslag ligt, kan het college toelichten waarom deze conclusie desondanks zo stellig is geformuleerd?

Antwoord 2:

Ook zonder een specifiek lokaal onderzoek kan het college op basis van beschikbare algemene kennis en ervaring tot deze conclusie komen. Het is een algemene beleidsmatige inschatting dat bezoekersbeslissingen niet primair worden gestuurd door gemeentelijke lasten, maar door concrete eigenschappen van het bezoekdoel. Dat neemt niet weg dat lokale lasten voor ondernemers wel relevant zijn in hun bedrijfsvoering. De stelling ziet op het gedrag van bezoekers, niet op de kostenstructuur van ondernemers. Toeristen reageren vooral op grote kostenposten (zoals reis en verblijf), minder op kleine prijsverschillen op locatie (zoals horeca of een biertje), omdat deze relatief klein zijn binnen het totale vakantiebudget. Daarom vormen kleine prijsverschillen doorgaans geen doorslaggevende factor in het bezoekgedrag van toeristen.

Vraag 3.

Hoe kan het college enerzijds concluderen dat het door KHN Edam-Volendam geschetste verband tussen financiële maatregelen en economische neergang niet wordt onderbouwd of bevestigd, terwijl het college anderzijds aangeeft zelf geen aanleiding te zien om de economische gevolgen voor horeca, recreatie, detailhandel en werkgelegenheid te onderzoeken?

Antwoord 3:

Er is geen sprake van een tegenstrijdigheid. Het college heeft aangegeven dat het geschetste verband tussen financiële maatregelen en economische neergang niet is onderbouwd met concrete lokale gegevens. Tegelijkertijd is er geen aanleiding om een afzonderlijk onderzoek te starten, omdat er geen objectieve signalen zijn die een direct causaal verband aannemelijk maken; KHN uit slechts een vermoeden. Het ontbreken van een onderzoek betekent niet automatisch dat het geuite vermoeden juist is; het betekent dat de beschikbare informatie onvoldoende aanleiding gaf om de veronderstelde relatie te bevestigen.

Vraag 4.

Is het college het ermee eens dat zonder onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de cumulatie van toeristenbelasting, parkeertarieven, precariobelasting, OZB en andere lokale lasten invloed heeft op bezoekersgedrag, bestedingen en/of de omzet van ondernemers? Zo nee, op welke objectieve gegevens baseert het

	college dat? Antwoord 4: Het college erkent dat niet volledig kan worden uitgesloten dat de cumulatie van lokale lasten invloed kan hebben op ondernemers en in sommige gevallen indirect ook op bezoekersgedrag. Wel geldt dat voor een dergelijk effect in Edam-Volendam geen hard bewijs beschikbaar is. De gemeente beschikt momenteel niet over objectieve gegevens waaruit blijkt dat lokale belastingen en heffingen een aantoonbaar negatief effect hebben op bezoekersaantallen, bestedingen of omzet. De beschikbare informatie wijst eerder op een breed palet aan factoren die de aantrekkelijkheid van de gemeente bepalen. Vraag 5. Heeft het college kennisgenomen van het recente marktonderzoek waarover in de landelijke media wordt bericht, waaruit blijkt dat de bierverkoop sinds 2024 in Nederlandse grensregio's met bijna 19% is gedaald en waarbij verschillen in accijnzen en belastingen met de buurlanden als relevante factor worden genoemd? Antwoord 5: Ja, het college heeft kennisgenomen van berichtgeving over dit marktonderzoek en de daarin genoemde daling van de bierverkoop in grensregio's. Daarbij is opgemerkt dat dit onderzoek betrekking heeft op een andere geografische en economische context, namelijk grensregio's met directe prijsverschillen met België en Duitsland voor dezelfde of vrijwel dezelfde producten. De bevindingen zijn daarom niet vergelijkbaar met het bezoeken van een toeristische bestemming waarbij van uitwisselbaarheid geen sprake is. Vraag 6. Deelt het college de opvatting dat dit onderzoek in ieder geval aannemelijk maakt dat prijs- en belastingverschillen van invloed kunnen zijn op consumentengedrag? Zo nee, waarom niet? Antwoord 6: Ja, in algemene zin maakt dergelijk onderzoek aannemelijk dat prijs- en belastingverschillen invloed kunnen hebben op consumentengedrag. Dat is op zichzelf niet verrassend. Tegelijkertijd volgt daaruit nog niet automatisch dat eenzelfde effect zich in Edam-Volendam in relevante mate voordoet, of dat lokale gemeentelijke lasten de belangrijkste verklarende factor zijn voor eventuele omzetontwikkelingen. Zie ook ons antwoord op vraag 5. Vraag 7. KHN Edam-Volendam heeft volgens haar brief gewezen op een omzetverlegging van circa 15%. Heeft het college onderzocht of deze gestelde omzetverlegging daadwerkelijk plaatsvindt? Zo ja, ontvangen wij graag het betreffende onderzoek en de onderliggende gegevens. Zo nee, op welke feitelijke grondslag kan het college het door KHN geschetste beeld dan verwerpen?
--	--

	Antwoord 7: Het college heeft geen zelfstandig onderzoek laten uitvoeren naar de door KHN Edam-Volendam genoemde omzetverlegging van circa 15%. Het percentage wordt door KHN ook niet onderbouwd. Daarom kan het college ook geen bevestiging geven van dat percentage. Het college beschikt niet over feiten of data waaruit dit gestelde cijfer controleerbaar blijkt. De beoordeling van de brief van KHN is daarom gebaseerd op de inhoud van die brief en de beschikbare algemene beleidsinformatie, niet op een eigen econometrisch of empirisch onderzoek. Vraag 8. Heeft het college sinds de verhogingen van lokale belastingen en tarieven onderzocht hoe de omzet, bezoekersaantallen, gemiddelde bestedingen en/of bedrijfsresultaten van horeca- en toeristische ondernemingen binnen Edam-Volendam zich hebben ontwikkeld? Zo ja, graag de resultaten. Zo nee, waarom niet? Antwoord 8: Nee, het college heeft sinds de verhogingen van lokale belastingen en tarieven geen specifiek onderzoek laten uitvoeren naar de ontwikkeling van omzet, bezoekersaantallen, gemiddelde bestedingen of bedrijfsresultaten van horeca- en toeristische ondernemingen in Edam-Volendam. De reden hiervoor is dat de gemeente deze ontwikkelingen niet structureel op bedrijfsniveau volgt en geen directe en betrouwbare dataset beschikbaar heeft waarmee een causaal verband met gemeentelijke lastenverzwaring kan worden vastgesteld. Wel volgt het college ontwikkelingen in brede zin via signalen uit de markt, gesprekken met ondernemers, overleggen met KHN en algemene economische informatie. Uw raad besluit over de niveaus van lokale belastingen en tarieven. Daarbij wordt bij voorstellen daarover van onze kant meegewogen in hoeverre de gemeente daarbij in pas loopt met vergelijkbare gemeenten. Vraag 9. Is het college bereid alsnog onafhankelijk te laten onderzoeken of er een relatie bestaat tussen de cumulatieve gemeentelijke lastenverzwaring, bezoekersaantallen, toeristische bestedingen en de economische positie van horeca, detailhandel en recreatiebedrijven binnen onze gemeente? Antwoord 9: Het college is bereid te bezien of nader onderzoek naar deze vraag wenselijk en uitvoerbaar is en of deze dan beperkt dient te blijven tot alleen de horeca. Daarbij geldt wel dat de opzet van een onafhankelijk onderzoek zorgvuldig moet worden vormgegeven, zodat de uitkomsten betrouwbaar en bruikbaar zijn. Daarvoor moet duidelijk zijn welke onderzoeksvraag precies centraal moet staan, welke data beschikbaar zijn en welke kosten aan een dergelijk onderzoek zijn verbonden. Ons college constateert wel in algemene zin een substantieel stijgende behoefte bij uw raad, blijkend uit een toenemend aantal
--	---

	vragen met die strekking, naar zeer specifiek en gedetailleerd onderzoek naar uiteenlopende onderwerpen Dit pleit, mede gelet op de breed in uw raad gedragen behoefte en de discussie over inhuur en uitbesteding, voor het onderbrengen van statistiek en onderzoek in een eigen team binnen de gemeentelijke organisatie. Vraag 10. Is het college bereid de uitkomsten van een dergelijke analyse aan de raad beschikbaar te stellen voordat nieuwe voorstellen worden gedaan die leiden tot verdere lastenverzwaring voor bezoekers of toeristische ondernemers? Antwoord 10: Het college onderschrijft het belang van een zorgvuldige informatievoorziening aan de raad bij voorstellen met financiële gevolgen voor ondernemers, inwoners en bezoekers. Het is aan de raad te bepalen of het daarvoor noodzakelijk is inhoudelijke onderzoeken te doen. Vraag 11. Indien het college ook naar aanleiding van deze nieuwe informatie geen aanleiding ziet voor nader onderzoek, kan het college dan concreet en controleerbaar onderbouwen op basis van welke feiten het voldoende zeker acht dat verdere lokale lastenverzwaring geen negatief effect heeft op bezoekersgedrag, bestedingen en ondernemersomzet? Antwoord 11: Het college kan niet op voorhand met volledige zekerheid uitsluiten dat verdere lokale lastenverzwaring geen effect heeft op bezoekersgedrag, bestedingen en ondernemersomzet. Wel acht het college het, op basis van de beschikbare informatie, niet aannemelijk dat de gemeentelijke lasten in Edam-Volendam op zichzelf bepalend zijn voor de economische positie van de sector. De conclusie is gebaseerd op het ontbreken van concrete lokale aanwijzingen voor een direct en aantoonbaar verband, aangevuld met de algemene kennis dat bezoekerskeuzes vooral worden bepaald door kwaliteit, aanbod en beleving.
Bijlage(s)	image0 (1) BVNL Koninklijke Horeca Nederland Edam-Volendam brief aan de gemeente inzake reactie op de zomernota